

PROJECTE NATURA

Octubre-
desembre
2016

EXPLIQUEM L'ALBUFERA

RESUM DEL PROJECTE *Expliquem l'Albufera* és un projecte interdisciplinari d'investigació i innovació educativa que desenvolupa part del currículum de 2n ESO. Va ser preparat per l'equip docent de Florida Secundària per a la seva implementació durant el curs acadèmic 2015-2016. I s'ha implementat de nou durant el curs 2016-2017.

PROJECTE NATURA

EXPLIQUEM L'ALBUFERA

1. EQUIP PARTICIPANT

Projecte Cooperatiu					
<i>Expliquem l'Albufera</i>					
	Nom i Cognoms	Centre	Localitat	Telèfon de contacte	Correu electrònic
Professor de secundària	Vicent Moncholi Pons (Coord.)	Florida Secundària	Catarroja	96 1220382 628778177	vmoncholi@florida-uni.es
Professor de Primària	Anna Bono	CEIP Jaume I	Catarroja		
Professor de Primària	Virginia Silva	CEIP Bertomeu Llorens	Catarroja		
Professor de la UVEG	Inma Quilis				Inmaculada.Quilis@uv.es
Alumne UVEG	Mar Albert Saiz				alsaiz2@alumni.uv.es

ALUMNES DE SECUNDÀRIA PARTICIPANTS	Curs	Assignatura
33	2n ESO A	Projecte Cooperatiu (Ciències Naturals i Ciències Socials)
34	2n ESO B	Projecte Cooperatiu (Ciències Naturals i Ciències Socials)
34	2n ESO C	Projecte Cooperatiu (Ciències Naturals i Ciències Socials)

Nombre d'alumnes de primària que poden participar:

CEIP Jaume I: 60 alumnes aprox. CEIP Bertomeu Llorens: 30 alumnes aprox.

Curs recomanat: 3r Primària

2. OBJECTIUS

Explicuem l'Albufera és un projecte interdisciplinari i cooperatiu que naix amb diferents objectius:

- Ser una proposta innovadora i d'investigació educativa que promoga una nova manera d'aprendre (interdisciplinària i competencial) entre l'alumnat de 2n ESO.
- Situar l'alumnat en el centre del procés d'aprenentatge, fent-lo protagonista de totes les fases del projecte, amb una metodologia activa i innovadora, basada en els principis de l'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP)
- Fomentar la inclusió i la igualtat d'oportunitats, amb una proposta didàctica que es treballa amb grups heterogenis, sols en horari lectiu i que posa cura en potenciar les diferents intel·ligències i els diversos estils d'aprenentatge, així com en donar protagonisme de manera equilibrada a tot l'alumnat.
- Fomentar la curiositat i el desig d'aprendre entre l'alumnat: hauran de fer-se preguntes, investigar i ser capaços d'explicar allò que han après, adaptant-lo al públic al que va adreçat. Tenint en compte l'edat d'aquest públic, hauran de preveure que el Centre d'Interpretació tinga una doble vessant: científica i lúdica, amb l'objectiu que els xiquets i xiquetes visitants aprenguen jugant.
- Potenciar la imaginació i la creativitat, el coneixement del món, l'esperit crític, la capacitat per al diàleg i el respecte envers els altres i les seves costums en el nostre alumnat
- Fomentar el valor del plurilingüisme: Millorar la competència comunicativa de l'alumnat en valencià i en anglès, tant oral com escrita.
- Promoure la participació de tota la comunitat educativa. Incentivar el treball cooperatiu i l'aprofitament de sinergies en diferents àmbits:
 - o Entre el professorat
 - o Entre l'alumnat
 - o Entre tota la comunitat educativa (implicació AMPA, famílies i voluntaris)
 - o Entre alumnat i professorat de Florida Secundària i altres centres educatius (CEIP Jaume I i Bertomeu Llorens de Catarroja) o grups associatius.
- Promoure noves maneres de fer, ser i estar a l'escola, afavorint el treball en equip i cooperatiu, així com els lligams entre el professorat i l'alumnat dels 3 centres.
- Fer significatiu l'aprenentatge, convertint-lo en una experiència vital al dotar-lo d'un context i necessitat reals.
- Integrar les TICs en el procés d'aprenentatge, com una eina d'ús habitual, a través de l'ús de la plataforma moodle i d'altres mitjans audiovisuals i informàtics necessaris per al desenvolupament de les tasques i reptes plantejats.
- Incloure estratègies d'avaluació formadora que estiguen integrades en el propi procés i ajuden a millorar l'aprenentatge i el resultat final.
- Ser una proposta didàctica que es puga mantenir en el temps, és a dir, implementar en diferents anys (amb les millores que es desprenguen de les avaluacions de cada any) i transferible a altres centres o equips docents, en contextos educatius similars.
- Preveure un pla d'avaluació del projecte que facilite la recollida formal i informal de les valoracions des de diferents àmbits: equip docent, alumnat, famílies i col·laboradors (escola participant i voluntaris)

D'altra banda destaquem altres objectius específics:

Pel que fa a l'alumnat:

- Promoure en l'alumne/a la responsabilitat del seu propi aprenentatge.
- Desenvolupar competències i estratègies que els ajuden a ordenar i estructurar la informació.
- Involucrar l'alumne/a en un repte (problema, situació real) amb iniciativa, entusiasme i motivació.

- Estimular el desenvolupament del sentit de col·laboració com a membre d'un equip per tal d'assolir una meta comuna, així com la participació, la iniciativa i la responsabilitat.
- Valorar la importància d'adoptar hàbits saludables i respectuosos amb el medi.
- Implicar l'alumnat en el seu procés d'avaluació formadora.

Pel que fa al centre:

- Fomentar la participació de diferents membres de la comunitat educativa i implicar-los en el projecte.
- Recolzar i facilitar la realització de les activitats plantejades, fent els canvis organitzatius necessaris i dotant dels mitjans suficients per dur-les a terme.

Pel que fa a la coordinació i implicació del professorat:

- Garantir un hora de reunió setmanal entre el professorat del projecte i la coordinació de cicle.
- Fomentar el treball col·laboratiu entre els membres de l'equip docent.
- Aconseguir la màxima implicació del professorat de 2n fent aportacions complementàries al projecte plantejat.
- Millorar la formació del professorat en Treball per projectes i en Competències digitals.
- Preparar les enquestes de valoració per a professorat, alumnat i famílies per via telemàtica, analitzar-ne els resultats, fer propostes de millora a partir dels mateixos i comunicar-ho a tota la comunitat educativa.

Pel que fa a la participació de la comunitat educativa i altres col·laboradors:

- Fer els contactes i reunions amb membres de l'escola Jaume I i Bertomeu Llorens per preparar la seua participació, així com replegar les seues demandes i valoracions.
- Donar a conèixer el projecte a les famílies a través de la pàgina web del centre i de les assemblees informatives, de manera que pugem replegar els seus suggeriments, les propostes de voluntariat i, al final del projecte les seues valoracions.

3. MATERIALS I METODOLOGIA

Les activitats del projecte estan plantejades per a desenvolupar el producte final: **Un Centre d'Interpretació de l'Albufera i la visita guiada de l'alumnat de Primària**

En la fase que nosaltres anomenem de "grups base" l'alumnat investigarà al voltant de l'Albufera, el medi natural: fauna, flora, els cultius, les tradicions, etc

En la segona fase de projecte ("treball en grups d'experts") l'alumnat s'especialitzarà en un dels aspectes temàtics a tindre en compte a l'hora d'elaborar la proposta final: fauna, flora, terra, aigua i tourist info.

Per últim en la fase de "Preparació del producte final" l'alumnat torna als grups base. En aquesta fase les activitats ajuden a cada equip a preparar el Centre d'Interpretació.

L'última de les activitats és la visita de l'alumnat de Primària.

Posteriorment es farà un qüestionari individual de valoració i es dedicarà una sessió a revisar els aspectes més valorats i establir propostes de millora.

El quadre següent pretén resumir les activitats més rellevants de cada fase. Tot i això, als annexes es trobaran els dossiers de materials.

<p>DISPARADOR. PRESENTACIÓ DEL PROJECTE</p>	<p>Trobada amb la professora de Primària que fa l'encàrrec a l'alumnat.</p> <p>Visualització de vídeos "motivadors" i que poden centrar el tema</p> <p>Explicacions professorat projecte.</p> <p>Moment per a que l'alumnat pugui fer preguntes, aportacions i donar idees sobre el projecte que es va a treballar.</p> <p>Es "formalitza" l'acceptació del repte</p>
<p>TREBALL EN GRUPS BASE.</p> <p>Activitats d'investigació</p>	<p>La classe està organitzada en grups base. Depenent de les activitats, el treball pot ser individual, per parelles o en grup.</p> <p>Com a exemple les activitats plantejades serien:</p> <p>Activitats i jocs per a aprendre a treballar en equip</p> <p>Recerca de parcs naturals, informació bàsica i localització a un mapamundi</p> <p>Lectura de textos històrics sobre València, l'Albufera i la seua evolució. Activitats de comprensió.</p> <p>Els diferents parcs naturals de la Comunitat Valenciana. Càlcul de percentatges respecte a les seues extensions i les totals de la Comunitat.</p> <p>Lectura, anàlisi i creació poemes amb temàtica gastronòmica</p> <p>Jocs amb definicions vocabulari específic</p> <p>Recerca sobre fauna de l'Albufera.</p> <p>Lectura textos científics (animals en perill extinció). Activitats comprensió lectora: causes.</p> <p>Elaboració fitxes científiques fauna i flora</p> <p>Lectura compte tradicional i activitats de comprensió.</p> <p>Descripció personatges i creació històries</p> <p>Recerca sobre diferents centres d'interpretacions</p>
<p>TREBALL EN GRUPS D'EXPERTS</p>	<p>En aquest moment del projecte es fan tasques específiques del rol d'expert:</p> <p>FLORA: Activitats per conèixer les característiques bàsiques, similituds i diferències de: restinga, marjal i llacuna. Realització de fitxes tècniques de diferents plantes típiques d'aquestes zones. Dibuix de plantes característiques.</p> <p>FAUNA: Lectura de textos sobre aus de l'Albufera. Activitats d'anàlisi, comprensió i deducció relacionant text i imatges. Relació de claus dicotòmiques i imatges d'aus.</p>

	<p>Encreuat a partir d'imatges de peïxos. Lectura text sobre espècies endèmiques, activitats de comprensió i reflexió sobre la necessitat de protegir-les. Lectura notícia premsa, anàlisi, verificació autenticitat.</p> <p>AIGUA: Vocabulari oficis, elements o arts de pesca, embarcacions. Redacció de text explicatiu sobre què és la pesca utilitzant el vocabulari específic. Observació i interpretació de mapes. Relació de definicions amb imatges. Test resum continguts. Disseny, dibuix i interpretació d'un "redolí" propi. Anàlisi i deducció per a triar una zona de pesca. Observació d'imatges d'embarcacions i resposta a preguntes. Redacció de textos explicatius sobre les embarcacions.</p> <p>TERRA: Activitats per conèixer els elements del territori. Descripcions de paper dels elements dins el conjunt del territori. Reflexió i debat sobre els problemes ocasionats pels químics i a qui perjudiquen. Conseqüències hàbits quotidians. Reflexió i tria de 3 hàbits per cuidar el territori. Lectura text i activitats de comprensió a partir d'un plànol. Reflexió a partir d'un esquema respecte als canvis necessaris per a un aigua neta a l'Albufera. Invenció d'un nou ús per a la palla d'arròs i explicació del procés del mateix.</p> <p>TOURIST INFO: Creació de taules amb els noms dels municipis de l'Albufera i les Comarques. Conclusions respecte a Catarroja i els pobles que conformen el Parc Natural de l'Albufera. Anàlisi de tríptics: tria ruta, recerca informació, explicació a companys. Tria i descripció d'un plat típic de l'Albufera. Omplir una taula a partir de la informació que es diu a la posada en comú. Investigació sobre la Vela llatina. Debat.</p>
<p>PRODUCTE FINAL</p>	<p>Tornem a configurar a l'alumnat en grups base i cada expert explica a la resta quin ha sigut el seu treball. Utilitzem la tècnica del Speed Dating.</p> <p>Comencen a planificar la presentació del producte final del projecte.</p> <p>Dissenyem les seccions i contingut del Centre d'Interpretació. Pensem a garantir una forma lúdica de transmetre la informació bàsica. Creem els murals, jocs i resta d'elements del Centre d'Interpretació. Muntatge.</p> <p>Preparació de la visita: organització i planificació, repartiment de responsabilitats i rols, itineraris, assaig explicacions, com comunicar-se amb els xiquets/es i com dinamitzar la visita.</p> <p>Visita a les aules de Primària per sensibilitzar i invitar al Centre d'Interpretació.</p> <p>Visita de l'alumnat de 3r de Primària al nostre centre. Gran posada en comú amb ells i ells per fer valoracions i per a fer explícits els agraïments.</p>
<p>AVALUACIÓ</p>	<p>Resposta a un qüestionari telemàtic</p> <p>Posada en comú dels resultats i anàlisi dels mateixos</p> <p>Propostes de millora: individuals, d'organització grups i classe, específiques del projecte.</p> <p>Redacció article per a la revista escolar La Cassola.</p>

RECURSOS MATERIALS NECESSARIS

- Hem preparat una aula especial dissenyada per poder desenvolupar el projecte (aula projectes). Aquesta aula disposa de sis taules de treball en equip i d'ordinadors.
- Els dossiers de treball estan penjats en la plataforma moodle de l'escola i l'objectiu és fer les activitats del projecte des d'aquesta plataforma.
- Malgrat que el gros del treball tindrà un suport digital, s'han elaborat uns portfolis en paper on l'alumnat ha deixat registrades les produccions o respostes a les activitats i que han facilitat fer un seguiment més individualitzat del progrés de cada alumne/a.
- Per a l'eixida complementària a l'Albufera es va llogar un autobús, així com un passeig en barca.
- Per al muntatge del Centre d'Interpretació es va haver de comprar diferent material fungible: suros, cartolines, impressió d'imatges i textos, pegament, retoladors, paper continu, goma eva, imperdibles, etc...

4. DESCRIPCIÓ DETALLADA

Expliquem l'Albufera planteja a l'alumnat la necessitat de muntar un Centre d'Interpretació de l'Albufera adreçat a xiquets i xiquetes de 3r de Primària i, una vegada fet, organitzar la visita de l'alumnat (2 aules) i fer de monitors i guies de la mateixa.

Com a disparador del projecte, el nostre alumnat rep la visita de la pròpia mestra dels xiquets, que els planteja la necessitat que té de trobar una manera original i creativa de tractar aquest tema amb el seu alumnat i que els demana ajuda. Es tracta doncs d'un problema real al qual s'han d'enfrontar.

Una vegada acceptat el repte, l'alumnat, organitzat per grups haurà de fer-se preguntes i trobar respostes per a conèixer trets essencials de diferents aspectes relacionats amb l'Albufera i la vida al seu voltant, així com reflexionar sobre la importància de defensar-ne la seua protecció i conservació. Hi ha també lloc per a la reflexió sobre la igualtat d'oportunitats i els rols home/dona en la societat actual, a partir d'un tema d'actualitat com és el repartiment dels llocs de pesca. Aquesta investigació junt a una eixida extraescolar al llac i el seu entorn, els serviran per a fonamentar el contingut del seu Centre d'Interpretació.

Finalitzada la fase d'investigació, l'alumnat ha d'enfrontar-se a un nou repte: dissenyar i crear el Centre d'Interpretació fent atenció a les característiques que tindrà el públic a qui va adreçat. Cal doncs que paren atenció a aspectes com: la tipografia, com expressen la informació, el component visual, com faran per atraure l'atenció dels xiquets/es i generar curiositat en els menuts. I finalment, com no, al component lúdic, tan necessari a eixes edats per a aprendre.

I encara hi ha més: organitzar una visita guiada de 2 grups de 3r de primària al Centre d'Interpretació, no és gens fàcil! Han de preveure horaris, temps de durada de les activitats, itineraris, materials, repartir responsabilitats, entrenar-se per a veure com adreçar-se a elles i ells, com explicar... Realment tot un repte "real"!

FASES PROJECTE - CRONOGRAMA

El desenvolupament del projecte es fa al 1r trimestre, en diferents fases que tenen durades diferents. Cada setmana hi ha 4 sessions dedicades al projecte.

DISPARADOR: Fase orientada a la presentació del projecte i la motivació de l'alumnat per tal que accepten el repte que se'ls planteja. També es posen en marxa les idees prèvies de l'alumnat sobre el tema. En aquesta fase la professora de Primària fa l'encàrrec a l'alumnat.	1 SESSIÓ
PRESENTACIÓ PROJECTE I ORGANITZACIÓ GRUPS: Acceptat el repte, el professorat explica a l'alumnat el treball a fer i l'organització per a fer-ho	1 o 2 SESSIONS
GRUPS BASE: Fase de treball en grups heterogenis i cooperatius, on es fan tasques d'investigació relacionades amb els temes proposats. És el moment de fer-se preguntes i anar trobant-ne les respostes.	3 SETMANES
GRUPS D'EXPERTS: Els grups es reorganitzen en equips diferents que treballen activitats relacionades amb una de les experties proposades (veure apartat activitats). Cada expertia està formada per un o dos alumnes de cada grup base.	2 SETMANES
PRODUCTE FINAL: Tornem als grups base, posem en comú el que cadascú ha après en les experties (activitat <i>Speed Dating</i>) i pensem com podria incorporar-se a la seua proposta per al Centre d'Interpretació. Es dissenyen i s'elaboren els elements del Centre d'Interpretació, les activitats al laboratori, les activitats lúdiques i jocs, etc. Es fa el muntatge dels diferents espais de l'exposició. Es prepara la visita (organització, repartiment de rols i responsabilitats, assaig) i, finalment, es dinamitza la mateixa.	3 o 4 SETMANES
AVALUACIÓ DEL PROJECTE I DEL TREBALL FET (veure apartat avaluació)	2 SESSIONS

• INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

Per a l'avaluació quantitativa de la nota individual del projecte s'utilitzen els següents instruments:

- Dossier individual d'investigació (Dossier de grup base): realització, correcció, revisió del que s'ha après.
- Prova escrita sobre els continguts del dossier individual
- Dossier de treball del grup d'experts: realització, correcció, revisió del que s'ha après.
- Productes realitzats pel grup d'experts
- Exposició del treball realitzat: coavaluació per part dels companys

	DOSSIER GRUP BASE	GRUP EXPERTS	PRODUCTE FINAL	DEFENSA
	50%	25%	15%	10%
NOTA FINAL PROJECTE PER ALUMNE	<i>Participació (15%) Treball individual (30%) – [inclou prova] Portfoli 30% Actituds 25%</i>	<i>Criteris de correcció del conjunt d'activitats del dossier de grups</i>	<i>Rubrica d'avaluació de les diferents produccions per al centre d'interpretació</i>	<i>Avaluació per part del professorat + coavaluació dels companys amb la rúbrica</i>

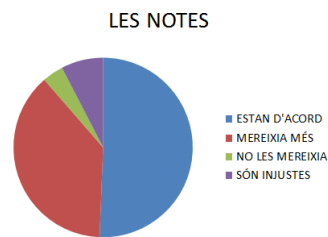
Per a l'avaluació del propi projecte:

- Anàlisi dels resultats per part de l'equip de professorat del projecte
- Informe d'assignatura del professorat implicat
- Informe de tutoria dels grups participants
- Informe de coordinació
- Enquestes valoració alumnat
- Enquestes valoració famílies

5. CONCLUSIONS

Valoració alumnat i famílies

Les enquestes de valoració de l'alumnat mostren l'avaluació del projecte des del seu punt de vista. Pel que fa a les notes més del 50% de l'alumnat està d'acord amb la nota aconseguida. Només un 10% pensa que són injustes.

A la pregunta de com has treballat, la resposta de l'alumnat ha estat positiva i ens permet reforçar l'aposta per fer treball per projectes.

- AL PROJECTE EXPLIQUEM L'ALBUFERA HE TREBALLAT TOT EL QUE HE POGUT (61,3%) - HAGUERA POGUT FER MÉS (19%)
- HE TREBALLAT A GUST AMB ELS MEUS COMPANYYS (63%)
- M'HAN AJUDAT MOLT ELS COMPANYYS DEL GRUP D'EXPERTS (31%) I ELS AJUDANTS DEL PROFE DE PROJECTE (34%)
- ON MÉS HE TREBALLAT HA SIGUT A LA FASE DE GRUPS D'EXPERTS (61%)

Respecte a les famílies, més del 50% considera positiva aquesta forma de treballar els continguts.

A mi em sembla que a la valoració del meu fill/a sobre el treball per projectes és

Aquesta forma de treballar els continguts de Socials i Naturals em sembla més interessant

• GRAU DE PARTICIPACIÓ DEL PROFESSORAT I RESTA D'AGENTS IMPLICATS

El projecte "Expliquem l'Albufera" compta amb un alt grau de participació per part de tots els agents de la comunitat educativa i, al mateix temps, suposa un augment en la implicació dels diferents agents

- **Equip de professorat de projecte** : L'equip de professorat implicat en la creació de materials i la posada en marxa del projecte a l'aula ha tingut un nivell de participació molt alt: una reunió setmanal d'una hora per concretar les accions a dur a terme i la coordinació en el treball realitzat
- **Equip de tutors/es**: La implicació de l'equip de tutors/es de 2n ESO ha sigut molt satisfactòria en aquest projecte: confecció de grups heterogenis, informació a les famílies, organització i participació a l'eixida han sigut algunes de les accions en les que més s'han implicat.
- **Resta de professorat de l'equip docent**: El disseny d'activitats per part de la resta de professorat de l'equip docent i la seua realització durant el període de projecte ha estat un element afegit al valor del projecte i a la motivació de l'alumnat per a la seua realització: activitats a les assignatures d'anglès, informàtica, laboratori de ciències entre d'altres assignatures han estat importants en l'execució del projecte.
- **Voluntaris**: La participació de voluntaris ha estat molt important a l'hora de dinamitzar el treball dels diferents equips, especialment en les fases d'experts i de preparació del producte final.
- **Escoles de primària del municipi**: La participació de l'equip de tutors de 3r de primària del CEIP Jaume I i Bertomeu Llorens ha sigut un estímul per a l'alumnat i ha ajudat a connectar la realitat del treball realitzat pels alumnes de Secundària i el centres de primària del municipi: treball entre la comunitat educativa entre centres veïns.
- **Participació de les associacions de l'Albufera i de la seua comunitat de pescadors**: La implicació d'agents externs per a la realització del projecte ha estat una eina que ha donat significació a l'aprenentatge de l'alumnat i ha servit per a connectar l'entorn real del centre amb el treball a dintre de l'aula.

Per últim ha estat necessari fer un important treball de coordinació: Un dels professors responsables junt a la coordinació de cicle han vetlat pel desenvolupament correcte de totes les activitats.

- **CONCLUSIONS**

La valoració que es fa del projecte és molt positiva, tant pel que fa al grau d'implicació de l'alumnat en totes les seues fases com pels resultats obtinguts.

Les principals **CONCLUSIONS** a que s'arriben són:

- El canvi de fases en el projecte millora la motivació.
- L'assignació de rols funciona si tots tenen responsabilitats.
- Poder decidir el grup d'experts millora el treball de l'alumnat.
- Integrar el projecte a l'entorn o l'entorn al projecte té molt bona rebuda per part de l'alumnat (tallers, excursions, experts,..).
- La co-avaluació funciona prou bé en el treball cooperatiu.
- Omplir l'escola de resultats del projecte contextualitza i situa a l'alumnat.
- Implicar altres assignatures amplia la percepció del treball per projectes.
- La defensa del treball davant l'alumnat de primària és una activitat altament motivadora.

6. VALORACIÓ DEL PROJECTE

Finalment, una vegada més la posada en marxa d'un projecte interdisciplinari es converteix per a nosaltres en una experiència motivadora i il·lusionant.

És cert que la càrrega de feina per al professorat és gran, especialment en el moment de disseny del projecte i de creació de materials. Però el procés de treball, el canvi experimentat en la motivació tant de l'alumnat com del professorat, així com els resultats obtesos, ens animen a continuar en aquesta línia.

Per això la nostra intenció és continuar implementant aquest projecte en els següents cursos. Així mateix pretenem continuar formant-nos, dissenyant projectes i compartint experiències que ens ajuden a la millora de la tasca educativa.